

Erdal AKAS ve Umut AKAS

ÜNLÜ İKİ BİLİM İNSANININ (EINSTEIN VE FEYNMAN'IN) YAŞAMLARI ve ÇALIŞMALARıyla EMPERYALİZM – BİLİM İLİŞKİSİ ÜZERİNE BİR DENEME

Önnot: Bildiri sunanlardan ilk adımda [1.4.2007'ye dek] istenilen, 'Özet' [Abstract] diye adlandırılmış ama biz bunu [sonraki tanımlamalardan da yüreklenererek] 'yeterlik başvurusu' olarak yorumluyor ve bu yoruma uygun olarak sunuyoruz.

[*'Ulusal ve Uluslararası [ekonomi-politik] yönetim yapısı'* diye çok geniş anlamda aldığımız] emperyalizmin bilimi [bilim insanlarını, bilimsel çalışmalarını] yönlendirdiği, baskı altında tuttuğu ve bu yönlendirme ve baskının toplumsal çelişkiyle doğru orantılı arttığı bizim önyargımız. Ama bu önyargı,

① Marx ve Lenin'in emperyalizm-bilim ilişkisi üzerine [bizim de yaşamımız boyunca gerçekleştiğini gördüğümüz] açıklama ve çözümlenmelerine dayanıyor. [Bu konuda yaşlı olanımız [EA] özgün kaynaklardan oldukça çok bilgi edinmiş. Marx ve Lenin'in bu konudaki yargılarını özetleyen, Lenin'in "*eski okulun bilgisinin [burjuva biliminin] onda dokuzu boş onda biri çarpılmıştır.*" sözü. [Lenin'in 2.10.1920'deki Rus Komünist Gençlik Birlikleri 3.Tüm Rusya toplantısındaki konuşmasından.] [Konuşmanın devamının kavramsal bir özeti olarak biz ekleyelim : "*Ama başka bir bilim de yok. Bu nedenle proleter [bizde halkçı] bir bilim, ancak bu onda dokuz ayıklanıp onda birin şifresi çözümlenerek elde edilir.*"]]

② Gittikçe daha büyük bir oranda akademisyenlerimizin dedikodu dışına çıkamadıkları veya kendilerinin de anlamadıklarını bilim diye sunmaya çalıştıkları; soyutluğun [genelliği nedeniyle değil, anlaşılmazlığı, uygulamasızlığı nedeniyle soyutluğun] akademik çevrelerde gittikçe daha çok yer bulduğu, akademisyenlerin halka karşı yönetimle işbirliğinin geliştiği gözlemimizle destekleniyor. [Bunu içerden izleyenlere somut örnekler sunmayı gerekli görmüyoruz.]

③ Ayrıca emperyalizm-bilim ilişkisi [dilimize de çevrilen] "*Black Athena*" [Kara Atena], 'Fashionable Nonsense , Postmodern Intellectuals' Abuse of Science' [Son Moda Saçmalar, Postmodern Aydınların Bilimi Kötüye Kullanmaları], 'The Two Cultures' [İki Kültür] gibi eserlerin yazarlarınca da önyargımızı destekler biçimde işleniyor.

④ Sovyet Devrimi yanında, Atatürk döneminde ülkemizdeki eğitim ve bilim çalışmaları ve bu dönemin uzantısı olan Köy Enstitüleri, bilimin emperyalizmin baskısından kurtulduğunda nasıl toplumsal yararlılık kazanarak geliştiğini örnekliyor. [Köy Enstitüleri üzere gencimiz de [UA] birinci el ayrıntılı bilgi sahibi.]

⑤ [Sekiz kişilik küçük bir grup olarak yürüttüğümüz ve Bilim ve Ütopya dergisinde 'Matematiğin B&Ü'sü' başlığı altında yayınlanan] bazı yazılarımızı hazırlarken [en genel bilim dalı] matematiğin oluşumu, yorumu ve sunumunda emperyalizmin güçlü etkisini, emperyalizmin yarattığı ve onunla uyumlu [küçük burjuva] aydınların, nasıl her çalışmalarını emperyalizmin hizmetine soktuklarını yine yine izliyoruz.

Bu bildiri aracılığıyla önyargımızı, bu yapı içinde eleştirerek önlere çıkmayı amaçlamayan, burjuva biliminin [Lenin'in terimiyle eski okulun] yıkılmasını özleyen, toplumcu veya toplumcu olmaya kararlı aydınlarımızla paylaşmak, eşgüdümle halkçı bir bilimin oluşmasında çalışmak isteriz.

Denememiz için özel seçimimize gelince,

① Genelde matematik bilimden ayrı tutulduğundan asıl çalışma alanımızın dışına çıkmayı uygun bulduk.

② Matematiğe en yakın olması nedeniyle fiziği, özellikle de kuramsal fiziği seçmemiz doğaldı. Ama burada emperyalizm-bilim ilişkisini genelde ele almamız için yeterli bilgi ve

kaynağımız yok. Bu nedenle de bu denemeyi iki bilim insanının yaşamı ve çalışması boyunca yapmayı seçtik.

③ Kuramsal fizik bize bu tür bir deneme için çok ilginç bilim insanları sunuyor; Kiliseye “*Peki sizin istediğiniz olsun.*” diyebilen Galile’den, <karşıt madde>si Marksizm’in gerçekçiliğine [materyalizmine] karşı bile kullanılan] Dirac’a, veya kuramsal fizik çalışmalarından çok fiziksel zr nedeniyle tanınmışlık kazanan Hawking’e kadar birçok bilim insanı. Bizim Einstein ve Feynman’ı seişimiz ise tümüyle pratik nedenlerle: Bu iki fizikçi üzere birincil bilgi kaynağımız ve bir miktar çalışmamız var.

Yaşlımız [EA] yıllar önce **İzafiyet Teorisi**’ni [Relativity : The Special and The General Theory – Albert Einstein] bulmuş ve özel görelilik bağıntılarının matematiksel çıkarımını irdelemişti. Sonradan bir dost bize **Albert Einstein – Eine Biographie-Albrecht Flsing** diye çok ayrıntılı bir almanca yaşamöyküsü kitabı ve **The Collected Papers of Albert Einstein**’ın [Bütün Eserleri’nin] birinci cildini vermişti. Daha önce de [1936’dan öteye uzun süre Einstein’a yardımcılık yapmış, onunla birlikte çalışmış] Leopold Infeld’in **Albert Einstein, Bilimsel Kişiliği ve Dünyamıza Etkisi**’ni okumuştuk. şimdi ise **Collected Papers**’ın diğer ciltlerini de ısmarladık. Yıllar önce, ortaöğretim fizik konularını daha genelde öğrenebilmek için [İT’nn çok eski çevirileriyle yetinmediğimizden] kapsamlı genel bir fizik dizisi aramış, Landau ile Feynman’ı seçmiş, ODTÜ kitaplığından ucuzca sağlayabileceğimizi de öğrenince üç ciltlik **The Feynman’s Lectures on Physics**’i almıştuk. Sonra bir yerden **Surely You’re Joking Mr.Feynman**’ı [Eminim şaka Yapıyorsunuz Bay Feynman’ı] da bulmuştuk. [ok eğlenceli anlatımı nedeniyle çevirmemiz gerektiğini düşünmüş, bu için yapılmış olmasına sevinmiştik.] Tabii, **Feynman’ın Kayıp Dersi**’nin dilimize çevirisini de aldık. www.feynman.com’u da inceledik ve **Genius : Life and Science of Richard Feynman**’ı da ısmarladık.

Henüz bildirimizden tek satır yazmadık. Ama genç akademisyenlerimizi önemsiyoruz ve bildiriye ~ 200 adam saat ayırarak kongreye katılacaklara bir şeyler sunabileceğimize inanıyoruz.

Bizim önemli bir akademik nvanımız yok ama ~ 60 & 15 yıllık matematik ğrencisiyiz ve sayđı duyduğumuz bir eğitimci olan John Holt’tan “*Birds fly, fish swim ; man things and learns.*” [Kuş uçar, balık yüzer; insan düşünür ve öğrenir.] diye ğrendiğimizden, buna toplumculuğu da katarak <Düşünmeye, ğrenmeye, paylaşmaya> abalar dururuz.

Anahtar Kelimeler: Emperyalizm, Bilim, Einstein, Feynman